

és mesterembereket illetik, és így a' különös tudományos és kézmivbeli szótárakba valók, nagy számok által pedig igen sok helyet foglalnának el; azokat *D' Alembert* egy tökéletes szótárba csak annyiba itéli *felvehetőeknek*, a' mennyiben közönségesebben esméretesek és minden nap előforduló tárgyakat jelentenek. *) Ezen printzipiumot állapította meg a' *Crusca* is szótárjának alkotásában, ezt veszszük észre több más hasonló munkákban is. Én mindazáltal inkább *Leibnitzzel* **) tartok és különösen *honnunk mostani állapotját tekintvén*, azt a' magyar nyelvre nézve épen nem találok tanátsosnak, egyfelől mivel tudományosságunk még nints olly állapotba, hogy egy hamar az egyes tudományokra és kézmivekre nézve különös szókönyvek' megjelenését várhatnók, és így ezen hiánosságot is kénytelenek vagyunk kipótolni, más felől pedig, mivel azok nálunk még nem is olly számosak, hogy általok szótárunkat igen nagyon megterhelnök. Erre nézve tehát az illy *kevésbé esméretes mesterszavak közül is az eredetieket, vagy az ollyan költsönözetteket, mellyek nyelvünk hangejtése szerint elváltoztattak szótárunkba felvehetőeknek tartom.*

A' *tulajdonneveket*, azok akár embereknek, akár Országoknak tartományoknak, városoknak, hegyeknek, vizeknek, helységeknek 's a' t. nevezeteik legyenek, nagyobb részint nem találjuk fel a' szótárakba, és itt mi is követhetjük az idegenek példáját. A' *tulajdon vezeték nevek* tulajdonkép a' nyelvhez nem tartoznak, és a' mennyibe említésre méltók a' *historiai szótároknak* tárgyai. A' *tulajdon*

*) Az eml. hely.

**) Unvergleichliche Gedanken betreffend die Ausübung und Verbesserung der Deutschen Sprache, Annak munkái. Genève 1768. 6. Dar. 2. Rész 6. 1.

kereszt nevek valamivel szorosabban öszsze vagnak a' nyelvel kötve, és azért azokat a' szótárból egészen kirekeszteni nem lehet; hogy mindazáltal azokat a' valóságos szavaktól megkülönböztessük, őket a' mennyibe *eredeti Magyarok*, mint *Geyza*, *Béla*, mellyek már ma újra szokásba kezdenek jönni, vagy *magyar formába öntettek* mint *György*, *László* 's a' t. és közönségesen használtatnak mint : *Sámuel*, *Ádám*, *Éva* 's a' t. egygy különös *Tóldalékban* a' munka végén öszszeszedhetjük mindegyikénél a' *legnevezetesebb kitsinyítéseket* is említvén. Egy hasonló *második tóldalékban* lehetne a' nevezetesebb *hazai vidékek*, *Városok*, *helységek vizek*, *hegyek* 's a' t. és az olly *idegen tartományok*, *Országok*, *városok* 's a' t. nevezeteit, mellyeknek nyelvünkben különös *eredeti nevek* vagon, felvenni. Ezek tulajdonképen inkább a' *föld-eirási Lexiconokba* tartoznának, mivel mindazáltal azok nélkül a' közbeszédben sem lehetünk el, és különösen a' *hazaiak nemzésének* megvizsgálálása, nyelvünk *egész alkotásába*, nagy világot önthet, azokat a' nyelvünk gyarapodását tárgyazo szótárunkban egészen elmellőznünk nem lehet, sőt a' *szónemzés*' vóltaképen való kifejtésének tekintetéből kénytelenek leszünk, a' hazai helységek vizek és erdők közül némelly *kevésbe* nevezetésekről is említést tenni. —

Az újabb időkben nyelvünkben számtalan *új szavaink* támadtak; az újabb Iróink közül majd egyet sem érthetünk meg, ha ezeknek értelmét nem tudjuk; mellyre nézve szótárunkból egészen nem rekeszthetjük ki azokat, ha azt akarjuk, hogy az feltett zélunknak megfeleljen. Hogy a' *Klaszszisos íróink által használtakat* minden külömség nélkül fel kell vennünk megjegyzettük; a' felveendők közé tartoznak továbbá az ollyanok is, mellyek